

Het gebruik van buitenlandse of van omgerekende fokwaarden blijkt een verschil in interpretatie van betrouwbaarheid

Fokwaarden in eigen of 'vreemde' taal

Een exterieurfokwaarde van +2,53, +13 of 110, welke is het hoogst? Om die vraag te beantwoorden rekt Interbull deze fokwaarden uit het land van herkomst om naar Nederlands/Vlaamse basis. Toch gebruiken commerciële partijen in de praktijk de buitenlandse fokwaarden veelvuldig.

tekst Florus Pellikaan

Zo breed als het holsteinras over de wereld verspreid is, bijna net zo breed worden er ook fokwaarden voor holsteins berekend. Ieder land doet dat echter op zijn eigen manier, terwijl holsteingenetica wel veelvuldig de landsgrenzen passeert. Maar hoe zijn de fokwaarden van een holsteindier uit het land van herkomst te interpreteren in een ander holsteinland? Het antwoord op die vraag komt al sinds 1983 van het in Zweden gevestigde Interbull, dat de fokwaarden uit verschillende landen omrekenet naar de landseigen standaard.

'Meer dan dertig landen zijn inmiddels bij Interbull aangesloten. Ze leveren allemaal de fokwaarden van stieren met dochters in het betreffende land aan bij Interbull', legt Mathijs van Pelt, medewerker Animal Evaluation Unit bij CRV, uit. 'Via een bepaalde methodiek rekt Interbull de fokwaarden om naar de schalen van de verschillende landen. Heeft een stier duizend dochters in Nederland en honderd in Amerika, dan worden beide fokwaarden gebruikt om bijvoorbeeld de Duitse fokwaarden van de betreffende stier te berekenen.' In figuur 1 staat een grafische weergave van het omrekenproces. Overigens rekt Interbull geen totaalindexen om, maar alleen basiskennmerken zoals kilogrammen melk, speenlengte en tussenkalftijd.

Omrekenen op basis van verleden

In de eerste plaats zorgt Interbull ervoor dat bijvoorbeeld Amerikaanse exterieurfokwaarden met een gemiddelde van 0,0 en een spreiding van 1 punt worden omgerekend naar de Nederlandse fokwaarde met een gemiddelde van 100 en een spreiding van 4 punten.

Maar de omrekening van de fokwaarden is volgens Van Pelt veel meer dan alleen het 'vertalen' van de fokwaarden. 'Voor alleen het omzetten van de fokwaarden zouden we Interbull niet per se nodig hebben. Het omrekenen is vooral ook het inschatten van wat een stier vererft in een ander land', vertelt Van Pelt. 'Zo houdt Interbull rekening met hoe de fokwaarden van kenmerken overeenkomen tussen landen en of er verschillen zijn in klimaat en productieomstandigheden. Heeft een stier een voorvader in zijn pedi-

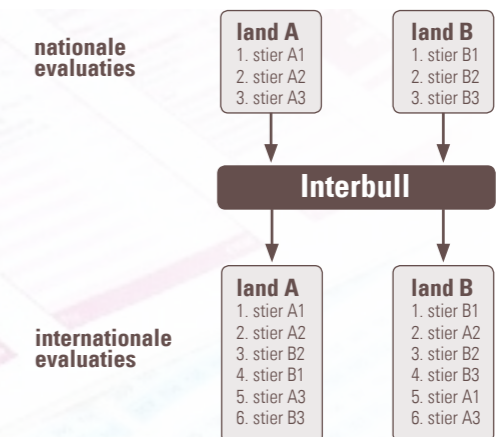

gree die het niet goed heeft gedaan in het land waar de fokwaarden naar omgerekend worden, dan houdt het systeem daar ook rekening mee.'

Interbull gebruikt voor de omrekeningen het mace-systeem dat als een 'black box' de fokwaarden omrekenet (zie kader op pagina 12). 'De omrekenformule staat niet voor iedere stier op zichzelf, omdat veel factoren invloed op elkaar hebben. Fokwaardeschatting werkt op basis van ervaringen uit het verleden. Het systeem past zich constant aan

aan veranderende correlaties en wordt continu geüpdatet met de nieuwste fokwaarden.'

Volgens Van Pelt is het omrekenen van fokwaarden noodzakelijk om stieren echt goed te kunnen vergelijken. 'De productieomstandigheden zijn tussen bijvoorbeeld Amerika en Nieuw-Zeeland heel verschillend. Daarnaast is de berekeningsmethodiek of de kenmerkdefinitie per land soms heel anders. Zo berekent het ene land de productieve levensduur en het andere land de functionele levensduur.'

Figuur 1 – Weergave van de omrekeningen van Interbull

In de tabellen 1 en 2 (pagina 12) staan ter illustratie de hoogste OMan- en Shottlezonen per fokkerijland vermeld met hun fokwaarden in het betreffende land voor de kenmerken melk en uier. Zeker voor uier is op het eerste gezicht moeilijk te bepalen welke stier de beste is. Omrekening naar de Nederlands/Vlaamse index geeft dat inzicht wel direct.

Buitenlandse fokwaarden uitleggen

Alhoewel van alle holsteinstieren ter wereld naar Nederlands/Vlaamse basis omgerekende fokwaarden beschikbaar zijn, gebruiken veel sperma-importeurs toch de indexen uit het land van herkomst. Ingenieursbureau Heemskerk heeft op dit moment stieren met fokwaarden op Amerikaanse, Engelse en Italiaanse basis op één stierenkaart staan. 'Veverbetering is gebruikmaken van uitersten. Met omrekenen worden veel kenmerken afgezwakt door bijvoorbeeld pedigree-informatie en dat wil je juist niet', stelt Edwin Boogaard, fokkerijspecialist bij Ingenieursbureau Heemskerk. 'Wij helpen veehouders de buitenlandse fokwaarden te leren lezen door bijvoorbeeld de exterieurfokwaarden grafisch weer te geven. Een veehouder kan dan precies zien of een stier één, twee of drie standaardafwijkingen beter scoort dan gemiddeld.'

Sperma-importeur GGI Holland kiest er juist wel voor om de fokwaarden van holsteinstieren op Nederlandse basis op de stierenkaart af te drukken. 'We vinden dat het voor veehouders gemakkelijk moet zijn om onze stieren te vergelijken met andere stieren. Daarnaast zorgen Nederlandse fokwaarden bij de veehouder voor de meeste herkenning', vertelt Jeroen Kloosterziel, eigenaar van GGI Holland. 'Maar bij de selectie en interpretatie van stieren kijken we zelf wel sterk naar de Duitse cijfers en we refereren hier ook aan bij de verkoop.' Voor de echte fokkerijliefhebbers heeft Kloosterziel op de site zowel de Nederlandse als de Duitse cijfers beschikbaar.

Edwin Boogaard merkt in de praktijk dat veehouders zich ook prima met buitenlandse cijfers redden. 'Veehouders

